

СЕНТОМАШАНИН

Лист за просвету, привреду и остале народне потребе.

ИЗЛАЗИ СВАКЕ НЕДЕЉЕ

на 1/3 годину 6 Кр.
на 1/2 године 3 »
на 1/4 године 2 »

Поједини бројеви 10 пот.

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ЂОКА РАДУЛОВИЋ

Рукописи шаљу се на уредништво а новац за претплату адгласе на администрацију »Сентомашанина«
Неплаћена писма не примају се.
Огласи се рачунају по тарифи ако се више пута уврћује рачунају се јефтиније.

Раздор у споразуму.

Када су рескриптом од 11. јулија 1912. год. укинуте неке одредбе наше аутономије, састала се конференција српске самосталне, радикалне, либералне и демократске странке у Будимпешти где је закључен споразум тих странака у обрани наше народне црквене аутономије, те је изабрат извршни одбор коме је стављено у задату да поради на санирању повреда нашених аутономији. Закључке будимпештанске конференције одобрио је народни Митрополитски збор тих странака у Новом Саду. — Извршни одбор српских странака састао се неколико пута, без да је што учинио у корист повређене аутономије, и онда је сасвим заћутао. Радикална странка путем свога органа »Заставе« почела је тада сумњичити српску самосталну странку, и између ове две најјаче странке изродила се препирка — раздор. Либерална странка са својим органом стајала је у страни. Избори за Хрватски сабор створили су још већи раздор међу самосталцима и радикалима, и радикална странка одлучно је порицала српској самосталној странци и добру вољу и добру намеру у уређењу наше аутономије, сумњичећи је, да пактира са таквим елементима, с којима ће упропастити нашу аутономију и изиграти права народна, а напоследку је те своје тврдње хтела да докаже тиме, што самостална странка

неће да се сазове седница извршног одбора, док су се самосталци бранили тим, што су они обвезани са пословима у Хрватском Сабору и чим доврше рад у Сабору одмах ће почети односно приступити раду у корист аутономије. Сад се већ почео »Браник« дизати против српске самосталне странке и у њему је главну реч, под својом шифром, водио г. др. Ст. Малешевитић, који је са свим акцептирао програм и правац радикални. Српске демократе стајале су у страни, биће да је томе узрок, што немају свога органа, само је вођа демократа прота Милутин Јакшић у »Српској Просвети« изјавио, да он не жели, да се поврати аутономија, какву смо имали, и тим је дошао у опреку са својим савезницима, који опет траже да се поврати суспендована аутономија.

Услед таког држања споразумних странака са нестрпљењем исчекивао се састанак извршног одбора споразумних странака и држало се, да ће се споразум разбити а томе је ишло у прилог распра између органа страначких. Осим тога вођа демократа изјавио је да се са радикалима не може радити, јер неће да жртвују вољу и да су изигравали извршење одборских закључака.

Као што се види постао је раздор у споразуму. »Србобран« је претио »Застави« и »Бранику« да ће кидати са споразумним странкама, због њиховог сумњичења самосталне странке.

Радикална странка и др. С. Малешевитић преко »Браника« тражили су састанак извршног одбора споразумних странака, који се и одржао у Загребу на Цвети.

На истој конференцији задржан је споразум странака, поред свега тога што се држало да ће доћи до расцепа међу странкама.

Па шта видимо данас после конференције у Загребу? »Застава« и »Браник« поново нападају српску самосталну странку, прота Милутин Јакшић бивши председник извршног одбора споразумних странака сазива у Кикинди конференцију бивших посланика српске самосталне и демократске странке из Угарске, на народном црквеном сабору и предлаже им да не буду више чланови самосталског клуба. Другим речима ради на томе да ослаби српску самосталну странку.

Ми држимо, да се оваким радом споразумних странака неће ништа користити нашој аутономији. Сад додајте томе и најновије зборове који се приређују малтене у свакој општини којима је задаћа да се самостална странка предупреди да неби у будући црквени сабор ушла као већина, онда имате позитивних доказа, да постоји раздор у споразуму.

Хоћели овакав рад споразумних странака користити нашем народу? — сумњамо!

ПОДЛИСТАК.

ФРАНЦУСКА ПОСЛА

— П. С. ТАЛЕТОВ —

Госпођо, ја вас љубим.

— Ах, молим вас, прођите се таквих досадних изјава.

— Госпођо, ја вас обожавам, ја вас до лудила љубим.

— Оставите ме већ једном на миру.

— Зар сам ја, госпођо, крив, што сте тако лепо, што ме ваша лепота заноси, залуђује?

— Збиља, зар сам ја баш тако лепа?

— Као Венера, као . . . Сто пута сте лепши од своје рођаке, која би окренула земљу на главу, само кад би ме могла увући у своје мреже.

— Мир, ево иде муж мој. . .

Расташе се. Петровић оде у салон, а госпођа Капетановићка пође у сусрет својему мужу. Муж је пољуби у малу, сомотску ручицу,

а она се осмехну, пружив му и чело да га пољуби.

II.

(После два дана)

— Куда, мила моја?

— Својој рођаци.

— Госпођи Капетановићки?

— Јест њој. Зар те то изненађује?

— Да у овом тренутку.

— Зашто, драги мој?

— Зато што то није твоје друштво.

— Она је моја рођака.

— Тим горе.

— Господине, ви ме вређате.

— Не, мила моја, не вређам те. Јер цела варош говори ових дана само о госпођи Капетановићки и о господину Петровићу.

— О њима?! . . .

— Да о њима.

— То је лаж, јер . . .

— Јер . . . ?

— Јер . . . јер ја добро познајем госпођу Капетановићку. . .

— Господин Петровић је познат овдашњи Дон Хуан.

— (У себи): Ах, чекај се, ласкавче!

— Дакле, ти нећеш ићи?

— Ићи ћу.

— А свет?

— Нек и даље кује интриге.

Муж обори главу. Жена пође вратима, а он за њоме. Он је дрхтао као ладолежево лишће, кад га дирне поветарац. Најзад је викнуо. Она се окрете.

— Шта ћеш?

— Љубиш ли ме, мила моја? Љубиш ли ме још?

— Ха, ха, ха, је л, то наступ, господине? —

питаше госпођа Ружа, али, не сачекав одговора, изиде смејући се из свога грла.

Муж је побледео као поноћна авет, па, покрив шакама лице, паде на најближу фотелју преврћући по памети листиће минувле прошлости.

Једна непаметна акција.

»Србобран« доноси чланак, кога у изводу доносимо. Прота Милутин Јакшић, бивши председник извршног одбора удружених народних странака, сазвао је био за 26. април о. г. по нов. кал. конференцију бивших посланика српске самосталне странке на нар. цркв. сабору са територија Угарске у Велику Кикинду, и ставио је тој конференцији у задатак, да реши питање, не би ли било целисходније, да самосталци и демократе из Угарске не буду више чланови самосталског клуба на нар. цркв. сабору, него да самосталну странку као засебно конституирана странка помажу.

На ту конференцију позвао је био г. Јакшић господу бивше посланике: др Илију Ивачковића, Ж. Јајагина, М. Пандуровића, Младена Пилића, др Саву Путника, Глишу Стајића и проту Жарка Стакића. Осим њих позвао је на конференцију и г. г. др. Д. Бошковића, др. Б. Давидовића, др. Д. Јојкића и др. Милана Поповића, који су на пештанској међустраничној конференцији 1912. заступали српску самосталну и демократску странку из Угарске. Од позива на конференцију искључио је Марка Богдана из Велике Кикинде, с којим је лично завађен.

У писму, којим је сазвао ову конференцију, навео је прота Јакшић и разлоге, зашто тражи оцепљење Срба самосталаца и демократа из Угарске од целине српске самосталне странке, која је тобоже постала владина странка. Други је разлог, што за читаву половину аутономије, школску аутономију, не могу »Хрваћани самосталци« имати толико смисла и разумевања, као Срби самосталци и демократе из Угарске, којима је она животна питање, и једва би целисходно било за њих у школском питању, да се у заједничком клубу од бројем »надмоћних Хрваћана« дају надгласавати.

Позиву на конференцију одавала су се, осим сазивача, господа бивши посланици: Г. Стајић, Младен Пилић и др. Илија Ивачковић и чланови међустраничне конференције у Пешти г. г. др. Душан Бошковић и др. Душан Јојкић. На тој је конференцији било је говора у смислу пречишћавања појмова, било је говора и о идеји Милутина Јакшића о оцепљењу или еман-

ципацији од самосталаца из Хрватске, било је говора и о поступку сазивачевом, да је искључио од учешћа Марка Богдана, посланика самосталне странке, али није ништа мериторно извештај, поводом кога смо ми написали чланак под натписом: »Ми и остале српске странке«, сасвим измишљен. Закључено је на конференцији само то, да се сазове нова конференција, и на њу да се позову сви, па и Марко Богдан и онда да се мериторно реши, шта да се чини и како да се поступи.

Према овој акцији проту Милутина Јакшића морамо одмах обиљежити своје становиште. По нашем мишљењу било би врло опасно за будући развитак срп. нар. цркв. аутономије, кад би се Срби самосталци и демократе у Угарској повели за протом Милутином Јакшићем. Разлози његови, које наводи у прилог оцепљења од српске самосталне странке у Хрватској, не стоје ни у једној тачци.

Што се тиче смисла и разумевања школског питања у Угарској, то је баш српска самостална странка из Хрватске показала и доказала, да то питање схваћа и да има љубави према њему, па је она донела и познату уредбу о уређењу учитељских плаћа, која још чека на санкцију.

Како се види, аргументи проту Милутина Јакшића расплињују се у ништа. Али и ако он нема аргумената, наставља он ту своју акцију за оцепљење Срба самосталаца и демократа у Угарској од наше странке, само у другој варијацији. На збору у Молу у прошлу недељу држао је и он говор, у коме је рекао, да ће српски народ успети у аутономној борби, ако српске странке остану у заједници, а та ће заједница бити најчвршћа, ако ни једна странка за себе не буде имала већину на нар. цркв. сабору. Стога је потребно, да самостална и радикална странка уђу у сабор у подједнаком броју, а остали мандати да припадну либералима и демократама.

Против ове акције проту М. Јакшића морамо најодличније устати. Српски народ успеће најсигурније у аутономној борби, ако српска самостална странка буде имала већину на нар. цркв. сабору. Само она као странка, која може да врши и изванполитички

уплив, може у данашњој ситуацији уредити аутономно питање у смислу народних жеља и традиција. Али је зато нужно, да њена већина на нар. цркв. сабору буде хомогена, јер само таква већина даје јамство за стабилитет ситуације. Већина на нар. цркв. сабору, која би се стварала »блокирањем« странака, која неби имала изразиту боју, која би већ по свом саставу била лабилна, а према горе не би представљала никакав-фактор од политичке снаге и уплива, значила би само продужење досадашњих бесплодних експеримената у питању уређења аутономије. И за то би, како смо већ рекли, стварање такве већине могло да буде и опасно за будући развитак аутономног питања.

Ово кажемо сасвим озбиљно, да не буде после никаквих пребацивања. А тако се на аутономним зборовима у Угарској већ претреса питање избора и поделе мандата и како се хоће да створи један готов чин без нас, то морамо да протестујемо против тога. И морамо да изјавимо, да ће наша странка, ако се ова акција настави и са стране осталих српских странака остане на гледишту, да се њој оспорава већина на нар. цркв. сабору, попући одатле према дотичним странкама консеквенције.

Сентомаш, 3. маја 1914.

Смутња. Ми смо у једном броју нашег листа изнели смутње Др. Живка, и његове подмукле намере, а сад се ево види да смо имали право.

У једном броју мале »Заставе«, читали смо како ће се овде одржати збор, и како је одушевљење велико. Ми не знамо како да назовемо ово. Или је дрскост или обмањивање јавнога мњења. Овде нико и не зна за сазив овог збора. Сад видимо, да се доктор истрчо и купи потписе. Он то ради из свог рачуна. Знамо, он је у Бечу био социјалиста, па онда је постао радикал, па пасиван хришћанин, па је наговарао Др. Миладина Свињаревог и Марка Вилића, да се оцепе од радикала и створе подрепашку странку, а и он би био с њима, но кад је видео како су они прошли мануо је. Сад је ступио у споразум с поп-Миливојем, дакле је кларикал. О свему

III.

(После недеље дана)

— Госпођо . . .

— Ћутите. Човек треба да има повећу порцију дрскости, па да учини оно, што сте ви могли учинити.

— Ја? . . . Ја сам вам, госпођо, нудио срце своје, али га ви одбацисте. Па љубећи њу, ја сам замишљао да љубим вас, која ме нисте хтели ни саслушати.

— Ја вам нисам ништа казала.

— Па то је баш оно, што ме убија. Реците ми сада оне речи, које одавна мислим да чујем у сну као и на јави.

— А госпођа Капетановићка?

— Али ја сам само вас љубио и љубићу вас, док и последња кап крви кружи кроз тело моје, које вам предајем као и душу своју

— Али ви још одлазите к њој.

— Реците само једну реч, па никада више нећу крочити прага њезина стана. Ах, ви

ме љубите, реците да, та, реците, за име Бога.

— (Полугласно): Ја нећу ништа рећи, јер . . .

— Јер ме љубиш, анђеле мој.

Рекав јој то, или, боље рећи, рикнув то, — тако је снажан био глас његов у овом тренутку — он је снажно притиште на груди своје, љубећи је страсно и лудо. А она? Она му је пољупцима одговарала, као што је то и ред у оваквим приликама.

IV

(После неког времена)

— Куда, мила жено?

— Својој рођаци. Браниш ли сада да идем к њој?

— Сада не, јер си је ти извела на прави пут.

— Видиш, дакле, да треба слушати жену своју.

— И слушаћу те, јер си ми то и доказала. Дакле, Петровић не одлази више к њој?

— Не, драги мој. Откако је постао пријатељ твој, он је сасвим други човек, јер

му ја, то ти добро знаш, веома често читам буквицу.

— Ти си и њега извела на прави пут. Свет о њему говори, само кад треба да га похвали. До душе неки пут и сада залута по која реч до мојих ушију чија је намера да подигне буру у нашем тихом брачном пристаништу, али ко ће, мила моја, свету затворити уста?

— Треба бити вешт, па одбијати те отровне стреле, што их одапињу подлаци и завидљивци. У осталом, нека свет говори шта хоће, ми знамо да је Петровић један од најприснијих твојих пријатеља а мојих најбољих ученика. Ми смо задовољни, драги мој, јер су нам срца чиста, а бистро и тихо је море у нашем брачном пристаништу, као што ти мало час рече.

— Тако је, мила моја. Ах, најсрећнији човек на свету је онај, који има оваквог анђелка

овоме знају у редакцији »Заставе«, па би он тео сад да се пред њима опере. Уједно се препоручује радикалима за посланика за црквени сабор, себе и поп-Миливоја, али радикали ни да чују.

По мало роди и Стеву Дунђерског, пред онима, за које он мисли да га не вољу, тако ради ето г. доктор. Нек се зна.

Стари радикал.

Допис из Турије.

»Застава« у 95. броју доноси допис из Турије. Како дописник лаже, принуђени смо му одговорити.

Радикални црквени одбор није скинут што се придружио црквеној општини новосадској да протестира против суспендовања автономije, он то није урадио, него је радио против закона, само да би вођа или Јован Радивојчев дошао до повишице плате, па су сазвали скупштинаре којима је мандат истекао, а ново изабране нису.

Дописник каже, да су радикали силне новце заштедили, а не кажу, да су цркви либерали стекли 60 ланаца и да отуд има сад прихода црква. Ако је о тециву, то је овај одбор садањи више стеко за недељу дана него радикали за годину, јер је за недељу дана стекао преко десет хиљада круна!

Дописник каже да трошимо као да смо се помамили, опраљамо парохијски стан, цркву, порту. Сав тај посао издат је на лицитацији, али је црквени одбор задржао себи права поверења, што је и радикални одбор чинио. Оправке се не изводе без ичијег знања, то се чини у смислу кр. рескрипта од 1868 г. II. § 40. и конзисторијалне одлуке бр. 2207/II. А 120 ех 1913. по којима је црквени одбор дужан све зграде црквене чисто и у реду држати. И зар је то грех цркву окречити, порту офарбати парохијски дом оправити? Та црквена здања треба да су најуреднија у општини. Па шта ће нам новац? Ваљда да појединим повисујемо плату! Сваки поштен човек мора похвалити садањи одбор, што реда хоће, само покварени и ниски духом могу закерати.

Нека се дописник не стара за нову цркву, биће и ова велика. Онда узмите за 20.000 хоће људи да зидају цркву. Но ако нису луди, онда су пусти, или хоће народ да залуде!

Лаж је да су чланови црквеног одбора неки подрепаша. Сви су они либерали осим г. Јојкића, који је био радикал и члан радикалске конзисторије.

Још дописник завиди што смо купили две одежде. Но ово је већ преко јего. Зар да свештеник иде у подераној одежди? Или зар није паметније цркву и порту оправити, одежде цркви купити, него појединима плату повисити? Наши дедови зато су и чували цркви, да је имамо од куд у реду држати. Данас и најсиромашнији човек држи своју кућу у реду, па ако нема новаца он узајми, да је оправи, а турински радикали сумњиче садањи одбор што оправља цркву и здања. Није њима што се троши, него би да заведу народ, па да их бира. Жао их је масни лонаца што су им испали из шака.

Славе ће бити, ал не на рачун цркве. Славе и радикали у Новом Саду. па зашто неби ми либерали у Турији, Ми хоћемо народ да окупимо око цркве, а не да га развијамо.

Народ не треба да верује које каквим лажовима. Нек сам расуди шта је добро! Ови држе народ за луду, па лажијом хоће да га преваре. Зато народе неверуј њима!

Када су они тако шпорацији што не теку себи. Онај у зеленом оделу, сав је позеленио, ни жене ни деце, а толика плаћа, па што не стече, Нек чува себи, наши су дедови нама стекли, ми ћемо умети и сачувати. Нека се не стара за нас, само нека гледа себе, и нек се смири већ једном!

Вести из места.

Прегледање школа. Епархијски школски референт Љубомир Лотић прегледао је овдашње српске вероисповедне школе у којима је нашао потпун ред, а са успехом у опште је био задовољан.

Калдрма. Заузимањем земаљског посланика Богдана Дунђерског отпочета је градња калдрме Сентомаш—Надаљ.

Народна Кредитна Банка ступила је у везу са првом чешком творницом пољопривредних машина. Све су машине прве врсте, те препоручујемо сваком, да своје потребе подмирују код Народне Кредитне Банке јер ће бити поштено и савесно послужен.

Позоришна представа с игранком. Удружење Сентомашке Трговачке Омладине приређује среду 27. Маја 1914. год. у очи Спасова дне, у сали Општинске Гостионе, **дилетанску позоришну представу с игранком**, уз суделовање Београдског Дилетантског Позоришта. Даваће се »Силом лекар«, комедија у три чина од Малијера и »Сигурна Муштерија« од Курмелина, затим следи игранка.

Препоручујемо нашој публици да ово вече обилно посети, јер наша трговачка омладина заслужује обилне помоћи, јер својим вредним радом гледа да сваком приликом пружи нашој публици пријатна уживања, а наша публика моћиће се одужити једино обилном посетом.

† **Др. Јован Скерлић.** Јутрос нам стиже из Београд тужна вест, да је умро др. Јован Скерлић, професор универзитета, народни посланик и књижевник Српски, у 39-ој години свога живота. Смрт дра Јована Скерлића изазвала је тешку жалост у свима српским круговима, јер је он био неуморан радник на књижевном и политичком пољу. Скерлић се бавио и новинарством. Његова је прерана смрт тежак губитак за српски народ и његову књижевност. Лака му била земља и вјечнаја памјат!

Корисне белешке.

Како се месо кува. Многа домаћица има обичај, да држи месо дуже времена у ладној води, пре но што пристави. То није добро, јер вода у том случају истопа беланчевину, која даје највише хране, те добијамо онда суво месо са врло мало хране. Вода

бунарска нема много соли, па она исплече месо више још него друга текућа вода. У бунарским водама има обично много креча, па месо отврдне и ожилави од тога, А тако бива и са поврћем, кад стоји дуже времена у води. За то треба и месо и поврће држати у води само толико, колико је потребно, да се опере и очисти.

Ако се месо за кување метне у кључалу воду, биће месо сочно али чорба (супа) ће бити слаба, јер се у јакој топлоти беланчевине згусне, као и у јајета, кад се метне у топлу маст или воду, те се топи. Ако се жели, да буде добра и јака чорба (супа), онда ваља кувати месо у води постепено.

Да се кромпир не раствори кад се кува (бари), ваља га прво посолити или у сланој води кувати, па ће остати цео, ма које врсте био.

За ноге. Многи људи пате особито лети, од знојења ногу својих, те или се често ноге израњаве или ударају тешким задајем. Против тога употребљују многи с успехом испрашен танин, којим, посипају обућу или чарапе.

Недозрео парадајс. Често се догађа, да с јесени не може да дозре парадајс, остане зелен. У таком случају ваља ишчупати из корена цео струк с јабучицама, па растрти на суву сламу, па ће лепо дозрети и добити врло пријатан кус.

Сунцокрет. — Корист од сунцокрета је мало позната. Сунцокрет се код нас још сеје више ради украса, но зарад саме користи. Пре свега сунцокрет би ваљало сејати свуда, где има кошница, јер је мало биљака, које би давале пчелама тако обилату храну као сунцокрет. Као кокошија храна мучно се сунцокрет може којом другом заменити. Када се кокоши хране семеном од сунцокрета, онда боље носе, пилад брже расту и гоје се. По меком и сјајном перју може се одмах познати живина, која се храни семеном од сунцокрета. Зејтин пречишћен, који се вади из семена сунцокрета, здрав је и одличан стони зејтин. Па и лист сунцокрета осушен добра је храна за стоку. Сунцокрет се не мора сејати нарочито и у засебним одељцима. Између репе, кромпира, по крајевима — свуда он пристаје.

Против кашља. Зна се како кашаљ уме бити несносан, који пут управо и загуши човека. Држимо зато, да ће многим добро доћи ово опробано средство: Пешкир се накваси терпентином, па се раскрили болеснику над главом, тако да удише терпентинов мирис. Ово помаже сигурно, па вреди да се запамти.

Привреда.

Централа вересијских удруга има губитка неких 5 милијуна круна. У многим местима и селима нашим оснивале су се силом такозване вересијске удруге (Hitelszövetkezet). Наш народ их зове обично »мађарским задругама«. Те задруге оснивају код нас, као што је познато, извесни бележници као устук нашим Српским Земљорадничким Задругама, а такав им је онда, разуме се, и рад и успех.

Није онда чудо ни то, што је морала најпосле руда у брег да удари.

А то се видало ове године на скупштини, кад се није више могло прикривати, већ се морало изаћи на среду с истином о стању њиховог пештанског Савеза (Országos Központi Hitel-szövetség), а та истина је страшна, јер је Савез њихов данас у губитку за неких 5 милијуна круна.

Ово треба све наше Србе да освети и очи да им отвори, па да не обилазе своје српске земљорадничке задруге, а одилазе у разне друге, па и у вересијске удруге. Задруга наша је скромна, али је сигурна, а исто тако и наш Савез иде опрезно напред, као и наше задруге.

Разумнима је и оволико доста, па ће знати, шта им чинити ваља макар одсад, а ко је неразуман, па неће да слуша добре савете, не вреди му говорити, јер такав ће тражити увек неко зло, само да што пре себе упропасти.

Женски свет.

Широка сукња долази, полако, да се неће ни осетити кад је угледамо. Паришки кројачи стално подужују ту-

нику. Под њом још остаје стара уска сукња, али вири испод ње све ниже, док се широка туника не промени у сукњу. Паришка кућа Кало већ је прешла од модела сукње 1 м. на модел широк 3 м. На лето већ ће се носити оваке сукње,

Узрок је овој промени то, што су, ткачке фабрике правиле слаб посао са уским сукњама, за које није требало нешто више од 2 метера тканине!

Жене као законодавци. У Америци жена разочаравају социјалне реформаторе, који су од женског права гласа очекивали нагао обрт у социјалном законодавству и друштвеном животу уопће. У држави Вајоминг имају жене право гласа још од 1868. Али у државном и друштвеном уређењу нема управо никакве разлике између те државе и осталих.

У држави Илиној полагали су велике наде на жене, сад кад им је дано право гласа. Но женски гласови нису просто ништа променили на саставу сабора. Паказало се чак да се од њих не може очекивати много ни у борби против корупције а за очишћење јавног живота. Код избора за градско зас-

тупство у Чикагу добио је познати корупциониста, заштитник бордела Кон Пауерс четири петине гласова а његов женски противкандидат само једну петину! Тако је Пауерс остао и даље заступник, сад по дванаести пут. Госпођица Мерјен Дрекова, прогресисткиња, не може се тужити само на мушкарце, рада свог пораза. Бордељер Пауерс добио је и женских гласова више него она.

Ни у походу на пијанство нису се жене истакле над мушкарцима. У истом Чикагу добили су неки антиалкохолисте мушких гласова као и женских, већину и једних и других. У граду Спрингфилду чак су жене дале већину гласова противнику забране точења, кандидату крчмарском!

За нашу штампарију

потребујемо једног шегрта и девојчицу из боље куће. Ступити могу одмах.

ЛЕКОВИТО РУСАНДА КУПАТИЛО

У МЕЛЕНЦИМА

(Торонталској жупанији) — у јужној Угарској.

Отворено је од 1/14. маја до 1/14. септембра сваке године.

Специјално лечи: Севотине, хроничну реуму, скрофулу у свима њеним облицима и појавама. Коже болести, које нису у стању биле никакве лековите масти излечити, — нарочито Psoriasis и Prurigo. Код женских неуредан крвоток и живчане болести. Сигуран успех у лечењу костобоље Caries-Necrosis-a, у коме премашује најчувенија интернационална купатила.

Станови се састоје из четири модерно удешена хотела са 74 собе, курсалон, кафана, изврсна кухиња, добра музика, цветни парк, са удобним клупама, — гласовир, куглана, билијард, стоји на расположењу купалишним гостима. Ближа извешћа и проспекте на захтев и бесплатно.

Управа купатила Русанде.

АЛЕКСАНДАР ПАСТИ

ИСПИТ. ЗУБАР

ДАНИЦА РОЂ. ЖИГИЋ

ЗУБНОТЕХ. ЛАБОРАТОРИУМ,

Дунавска ул. 26. у Н.-Саду Дунавска ул. 26.

Бави ће се у Сентомашу у суботу недељу и понедељак у општинској кафани од 8 сати изјутра до 7 сати у вече, и све зубарске послове најтачније и најпрецизније вршити.

Вађење зуба вађење корење од зуба, чишћење и делење зуба, обустављање на мах болова зуба.

Пуњење зуба (пломбирани:) од злата, платине, سماјла и порцулана.

Редове зуба подесне за жвакање без непца који се не ваде.

Златне и од платине круне за зубе, златне ђуприје, зубе на шрацру. Прерада старих редова зуба.

Регулисање зуба.

Народна Кредитна Банка

Прима улоге на штедњу и укамађује са 5½% веће улоге по погодби.

ДЕОНИЧАРСКО ДРУШТВО
у СЕНТОМАШУ.
у кући г. Ђорђа Бекића.

Издаје хипотекарне зајмове на непокретности куће и земље.